

UNESCO Pasaules konference par kultūras politiku un ilgtspējīgu attīstību – MONDIACULT 2022 (2022. gada 28.-30. septembris, Mehiko)

Nobeiguma deklarācija

Mēs, UNESCO dalībvalstu kultūras ministri, tikāmieš UNESCO Pasaules konferencē par kultūras politiku un ilgtspējīgu attīstību – MONDIACULT 2022, – kas norisinājās Mehiko no 2022. gada 28. līdz 30. septembrim, 40 gadus pēc vēsturiskās 1982. gada MONDIACULT konferences un 24 gadus pēc 1998. gada Stokholmas konferences – abas sasauca UNESCO, lai dalītos mūsu redzējumā par kultūras politikas nākotni un atkārtoti apliecinātu starptautiskās sabiedrības apņemšanos laikā, kad saskaramies ar neatliekamajiem un sarežģītajiem mūsdienu izaicinājumiem mūsu multikulturālajās sabiedrībās, un tādēļ mēs pieņemam šo Deklarāciju, kurā integrētas mūsu kopējās prioritātes un noteikta nākotnes vīzija, kas pilnībā izmantotu kultūras pārveidojošo ietekmi ilgtspējīgas attīstības mērķiem.

I. Preambula

1. Atkārtoti apstiprinot Deklarāciju pamatprincipus, kas pieņemti UNESCO Pasaules konferencēs par kultūras politikām, kas 1982. gadā notika Meksikā un 1998. gadā – Stokholmā, kā arī to konceptuālās atziņas, tostarp kultūras definīciju kā “atšķirīgu garīgo, materiālo, intelektuālo un emocionālo iezīmju kopums, kas raksturo sabiedrību vai sociālo grupu, [kas] ietver ne tikai mākslu un burtus, bet arī dzīves veidus, cilvēka pamattiesības, vērtību sistēmas, tradīcijas un uzskatus”, kas lika pamatu UNESCO normatīvās darbības attīstībai, jo īpaši 2001. gada UNESCO Vispārējai deklarācijai par kultūras daudzveidību, kurā atzīts, ka kultūras daudzveidība “kā apmaiņas, jauninājumu un radošuma avots cilvēcei ir tikpat nepieciešama kā bioloģiskā daudzveidība dabai”;
2. Paužot bažas par mūsdienu izaicinājumu ietekmi, kas saistīti ar globālām norisēm, kā arī daudzām, ieilgušām un daudzdimensiju krīzēm – jo īpaši saistītām ar dramatiskām klimata pārmaiņu un bioloģiskās daudzveidības samazināšanās sekām, bruņotiem konfliktiem, dabas katastrofām, pandēmiju, nekontrolētu urbanizāciju un neilgtspējīgiem attīstības modeļiem, kas, cita starpā, izraisa nabadzības palielināšanos, pamattiesību pārkāpumus, paātrinātu migrāciju un mobilitāti, kā arī saasina nevienlīdzību, tostarp attiecībā uz digitālo plaisu;
3. Atzinīgi novērtējot jauno impulsu, kas piešķirts kultūras lomai ilgtspējīgas attīstības, miera un stabilitātes kontekstā kā spēkam, kas veicina noturību, sociālo iekļaušanu un kohēziju, vides aizsardzību un ilgtspējīgu un iekļaujošu izaugsmi, kā arī uz cilvēku vērstu un kontekstam specifisku attīstību, kas balsta multikulturālu sabiedrību pamatus, vienlaikus atkārtoti apstiprinot kultūras spēju atjaunot un paplašināt divpusēju un daudzpusēju sadarbību, veicināt daudzvalodību un miera kultūru, kā arī dialogu un solidaritāti valstu iekšienē un starp valstīm, tostarp izmantojot kultūras diplomātiju, ko atspoguļo pieaugoša kultūras jautājumu risināšana Apvienoto Nāciju Organizācijas sistēmā, tostarp valstu līmenī, un par ko atgādina saistītās ANO Ģenerālās asamblejas rezolūcijas un ANO ģenerālsekretāra ziņojumi par kultūru un attīstību, UNESCO kultūras ministru sanāksmes

(2019., 2020.), kā arī vēsturiskā kultūras integrācija vairākos politiskajos, ekonomiskajos un sociālajos forumos globālā, reģionālā un starpreģionu līmenī;

4. Paužot bažas par kultūras nozares ilgstošo neaizsargātību, jo īpaši saistībā ar globālo Covid-19 krīzi, kas ir atstājusi būtiski negatīvu ietekmi uz kultūras ekosistēmu kopumā – saasinot strukturālo nestabilitāti un nevienlīdzību, tostarp sociālās un dzimumu atšķirības un nevienlīdzīgu piekļuvi kultūrai, kā arī ierobežojumus pamatbrīvībām, jo īpaši attiecībā uz māksliniecisko brīvību, mākslinieku, kultūras profesionāļu, praktiķu un kopienu statusu un iztikas līdzekļiem, jo īpaši sievietēm, visās kultūras vērtību ķēdes jomās;
5. Turpinot atkārtoti apstiprināt cilvēktiesību un kultūras daudzveidības aizsardzības un veicināšanas nepieciešamību, ņemot vērā pieaugošos draudus kultūrai un tās izmantošanai mērķiem, kas varētu to pakļaut iznīcināšanai vai kaitējumam bruņotu konfliktu kontekstā, kuru rezultātā notiek tīša vai netīša kultūras mantojuma iznīcināšana, kultūras vērtību nelegālās tirdzniecības paātrināšanās, cilvēktiesību un kultūras tiesību pārkāpumi, tostarp diskriminācija, dzīvās kultūras prakses sagraušana, kultūras dalībnieku, iestāžu, vietu un tirgu saasināta neaizsargātība, tādējādi graujot kultūras kā saiknes starp tautām un ienākumu avota patieso vērtību, vienlaikus graujot kultūras daudzveidību globālā mērogā;
6. Atzīstot plaša spektra standartus veidojošo UNESCO deklarāciju, ieteikumu un starptautisko konvenciju arhitektūras attīstību pēdējo desmitgažu laikā, kas ir pakāpeniski paplašinājuši kultūras jomu un nodrošinājuši visaptverošu sistēmu kultūras aizsardzībai, saglabāšanai un veicināšanai visās tās dimensijās, tostarp jo īpaši Deklarācija par starptautiskās sadarbības principiem kultūrā (1966.), UNESCO Vispārējā deklarācija par kultūras daudzveidību (2001.) un UNESCO deklarācija par kultūras mantojuma tīšu iznīcināšanu (2003.); Ieteikums par mākslinieka statusu (1980.), Ieteikums par tradicionālās kultūras un folkloras saglabāšanu (1989.), Ieteikums par vēsturiskajām pilsētvides ainavām (2011.) un Ieteikums par muzeju un kolekciju, to daudzveidības un lomas sabiedrībā aizsardzību un veicināšanu (2015.); Vispārējā autortiesību konvencija (1952.), Hāgas konvencija par kultūras vērtību aizsardzību bruņota konflikta gadījumā (1954.) un divi tās protokoli (1954. un 1999.), Konvencija par kultūras priekšmetu nelikumīgas ieviešanas, izvešanas un īpašumtiesību maiņas aizliegšanu un novēršanu (1970.), Konvencija par pasaules kultūras un dabas mantojuma aizsardzību (1972.), Konvencija par zemūdens kultūras mantojuma aizsardzību (2001.), Konvencija par nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanu (2003.) un Konvencija par kultūras izpausmju daudzveidības aizsardzību un veicināšanu (2005.);
7. Atzinīgi vērtējot pieaugošo pāreju uz pastiprinātu kultūras transversalitāti valsts politikā, kas, cita starpā, ļauj īstenot iekļaujošu un līdzdalību veicinošu kultūras politiku, iesaistot lielu skaitu dalībnieku – valdības, pašvaldības, pilsoniskās sabiedrības organizācijas, starpvaldību organizācijas (SVO), privāto sektoru un kopienas – tostarp sievietes, jauniešus, bērnus, pirmiedzīvotājus, personas ar funkcionāliem traucējumiem un neaizsargātas grupas, tādējādi paplašinot dažādu sabiedrības slāņu balsis un pilnībā izmantojot viņu potenciālu un radošās spējas, un visus viņiem pieejamos resursus, lai darbotos sociālajā, ekonomiskajā un vides līmenī, kultūras politikas plašākā kontekstā, kā arī šajā Deklarācijā noteikto saistību ietvaros;
8. Uzsverot digitālās transformācijas strukturālo ietekmi uz sabiedrību un, jo īpaši, kultūras nozari, kas ietekmē kultūras nozares organizācijas un piekļuvi kultūras precēm un pakalpojumiem, vienlaikus paverot iespējas paplašināt piekļuvi kultūrai visiem, uzlabot zināšanas, dokumentēt, saglabāt, aizsargāt, popularizēt un pārvaldīt kultūras mantojumu, stimulēt radošumu un inovācijas, kā arī paužot bažas par izaicinājumiem, ko tā rada,

palielinot riskus, piemēram, pastiprinātu kultūras preču un pakalpojumu plūsmu globālo nelīdzsvarotību, un kultūras un valodu daudzveidības pasliktināšanos tiešsaistē, kas saistīta ar mākslīgā intelekta sistēmām un nepietiekamu algoritmu regulējumu, nevienlīdzīgu piekļuvi kultūrai, netaisnīgu mākslinieku, kultūras profesionāļu un praktiķu atalgojumu, kā arī padziļinātu nevienlīdzību kultūras preču un pakalpojumu globālajā apmaiņā, jo īpaši globālo kultūras platformu nevienlīdzīgās koncentrācijas dēļ;

II. Aicinājums rīkoties

9. Mēs atkārtoti apliecinām savu apņemšanos aizsargāt un veicināt kultūras daudzveidību, kas ir cilvēku identitātes pamats un visu kultūras jomas UNESCO konvenciju, ieteikumu un deklarāciju pamatprincipus, kas nav atdalāms no cilvēka cieņas un visu cilvēktiesību ievērošanas, un kas ietverts kultūras mantojumā – tostarp zināšanu sistēma, prakse, objekti un kultūras objekti, kā arī valodu daudzveidība; un šajā ziņā mēs vēlreiz atgādinām par individuālo un kolektīvo atbildību nākamo paaudžu vārdā nodrošināt visas kultūras nozares, tostarp gan materiālā, gan nemateriālā kultūras mantojuma, saglabāšanu, aizsardzību un veicināšanu kā ētisku prasību, nodrošinot lielāku vienlīdzību, kultūras mantojuma ģeogrāfisko līdzsvaru un reprezentativitāti visos reģionos, kā arī kultūras un radošo nozaru kā kultūras daudzveidības un plurālisma uzturēšanas pamata dimensijas veicināšanu, kas šodien, pat vairāk nekā jebkad agrāk, ir miera, radošuma un inovāciju dzinulis, lai veidotu ilgtspējīgāku pasauli;
10. Lai to īstenotu, mēs apņemamies veicināt labvēlīgu vidi, kas sekmē visu cilvēktiesību, jo īpaši, kultūras tiesību – individuālo un kolektīvo – ievērošanu un īstenošanu visās kultūras jomās, sākot no kultūras mantojuma līdz kultūras un radošajām nozarēm, tostarp digitālajā vidē, lai izveidotu taisnīgāku un vienlīdzīgāku pasauli un samazinātu nevienlīdzību, tostarp attiecībā uz sievietēm, jauniešiem, bērniem, pirmiedzīvotājiem, Āfrikas izcelsmes cilvēkiem, personām ar funkcionāliem traucējumiem un neaizsargātām grupām, jo īpaši: i) atbalstot iekļaujošu piekļuvi kultūrai un līdzdalību kultūras dzīvē un tās ieguvumus kā ētisku, sociālu un ekonomisku imperatīvu; ii) stiprinot mākslinieku, kultūras profesionāļu un praktiķu ekonomiskās un sociālās tiesības, atvieglojot viņu mobilitāti un saglabājot viņu statusu, tostarp stiprinot intelektuālo īpašumu; iii) aizsargājot un veicinot māksliniecisko brīvību un vārda brīvību; iv) aizsargājot un veicinot kultūras satura daudzveidību, kā arī valodu daudzveidību; v) ieviešot tādus tiesiskos un politiskos ietvarus, kas atbalsta tautu un kopienu tiesības uz to kultūras identitāti un mantojumu, tostarp pirmiedzīvotāju kultūras izpausmēm; un vi) paplašinot centienus veicināt kultūras vērtību aizsardzību, atgriešanu un restitūciju, tostarp konsultējoties ar attiecīgajiem iedzīvotājiem un ar viņu brīvi izteiktu, iepriekšēju un informētu piekrišanu;
11. Mēs atbalstām kultūras kā noturības, sociālās iekļaušanas un ekonomiskās izaugsmes veicinātājas un virzītājspēka sistēmisku nostiprināšanu valsts politikā, pielāgojot attīstības stratēģijas un ietvarus starptautiskā, reģionālā, apakšreģionālā, valsts un vietējā līmenī, kā arī citu attiecīgo ANO fondu un programmu politikās, no izglītības, nodarbinātības – jo īpaši sievietes un jauniešu – veselības un emocionālās labbūtības līdz nabadzības samazināšanai, dzimumu līdztiesībai, vides ilgtspējai, tūrismam, tirdzniecībai un transportam, vienlaikus arī uzturot kontekstam atbilstošus ekonomiskās un sociālās attīstības modeļus;
12. Mēs aicinām stiprināt un pielāgot mūsu kultūras politikas mūsdienu izaicinājumiem, vajadzības gadījumā efektīvi ieviešot attiecīgās UNESCO kultūras konvencijas un ieteikumus, jo īpaši iesaistot sistemātiskāk iesaistot līdzdarbībā dažādas ieinteresēto personu grupas, no valsts un pašvaldību pārstāvjiem, tostarp ar UNESCO radošo pilsētu

tīkla starpniecību, līdz kultūras iestādēm, pilsoniskajai sabiedrībai, profesionālajiem tīkliem un ekspertiem, kā arī attiecīgajām kopienām, piemēram, izmantojot UNESCO Starpaģentūru platformu par kultūru ilgtspējīgai attīstībai, un stimulējot labākās pieredzes apmaiņu, lai mobilizētu to transformācijas potenciālu; un mēs arī turpmāk mudinām saglabāt un stiprināt kultūras finansējumu ar mērķi vidējā termiņā piešķirt pakāpeniski pieaugošu valsts budžetu, lai apmierinātu kultūras nozares jaunās vajadzības un iespējas;

13. Mēs uzsveram, cik svarīgi ir pilnveidot sinerģijas starp kultūru un izglītību, atzīstot kontekstam atbilstošas izglītības nepieciešamību, kas ietver kultūras mantojumu, vēsturi un tradicionālās zināšanas, lai i) paplašinātu mācīšanās rezultātus un uzlabotu izglītības kvalitāti – īpaši jauniešiem, – kā arī kultūras daudzveidības, daudzvalodības, mākslas izglītības un digitālās prasmes novērtēšanu, tostarp skolu mācību programmās un mūžizglītībā, kā arī izmantojot mākslīgo intelektu; ii) veicinātu kultūras sistēmisku integrāciju formālajā, ikdienas un neformālajā izglītībā, tostarp novērtējot visu sabiedrības slāņu ieguldījumu zināšanu pārnesē; iii) atbalstītu tehnisko un profesionālo izglītību un apmācību (TVET) kultūras nozarē, veicot strukturālus ieguldījumus valsts politikā, lai veicinātu nepieciešamo prasmju pielāgošanu un atbalstītu nodarbinātību; kā arī iv) ieguldītu muzeju, radošo centru, bibliotēku, arhīvu un kultūras iestāžu izglītības un sociālajā lomā; un šajā kontekstā mēs atbalstām pārskatīta UNESCO ietvara kultūras un mākslas izglītības jomai izstrādi, lai ietvertu kultūras nozares attīstību, sadarbojoties ar attiecīgajām ieinteresētajām pusēm, piemēram, UNESCO nacionālajām komisijām un ekspertu tīkliem;
14. Mēs vēlreiz atgādinām mūsu aicinājumu aizsargāt materiālo un nemateriālo kultūras mantojumu, kā arī kultūras izpausmes, jo īpaši krīžu, tostarp ekstremālu klimatisko parādību un dabas katastrofu laikā, un nosodām darbības, kas vērstas pret kultūru bruņotu konfliktu kontekstā un kultūras pieminekļu vai tam piegulošo teritoriju izmantošanu militāriem mērķiem; mēs atbalstām centienus efektīvi īstenot starptautisko tiesību normas un standartus šajā jomā, jo īpaši UNESCO 1954. gada Konvenciju un divus tās protokolus (1954. un 1999.), UNESCO 1970., 1972., 2001., 2003. un 2005. gada Konvencijas, kā arī UNIDROIT 1995. gada Konvenciju un UNESCO Deklarāciju par kultūras mantojuma tīšu iznīcināšanu (2003), tostarp stiprinot rīcību ārkārtas situācijās kā ētisku un drošības imperatīvu, lai apkarotu organizēto noziedzību un terorisma finansēšanu, pamatojoties uz attiecīgajām ANO rezolūcijām, apvienojot visu attiecīgo starptautisko institūciju un organizāciju spēkus un esošos tehniskos un finanšu mehānismus, kas saistīti ar UNESCO kultūras jomas Konvencijām, lai atbalstītu valstu aizsardzības centienus, starptautisko solidaritāti un nacionālās atveseļošanās stratēģijas;
15. Mēs uzsveram, cik svarīgi ir integrēt kultūras mantojumu un radošumu starptautiskās diskusijās par klimata pārmaiņām, ņemot vērā to daudzdimensionālo ietekmi uz visu veidu kultūras mantojuma un izpausmju saglabāšanu un atzīstot kultūras lomu klimata pasākumos, jo īpaši izmantojot tradicionālās un vietējās zināšanu sistēmas; tāpēc mēs mudinām UNESCO izstrādāt darbības pamatnostādnes par šo tēmu saskaņā ar UNESCO konvencijām un ieteikumiem kultūras jomā, tostarp UNESCO 1972., 2001., 2003. un 2005. gada Konvencijām un UNESCO 2011. un 2015. gada ieteikumiem, sinerģijā ar attiecīgajām starptautiskajām organizācijām, ietvariem un mehānismiem, piemēram, Apvienoto Nāciju Organizācijas Vispārējo konvenciju par klimata pārmaiņām (UNFCCC), Konvenciju par bioloģisko daudzveidību (CBD), Pasaules Meteoroloģijas organizāciju (WMO), Apvienoto Nāciju Organizācijas Lauksaimniecības organizāciju (FAO), Apvienoto Nāciju Organizācijas Vides programmu (UNEP), Klimata pārmaiņu starpvaldību padomi (IPCC), kā arī Elastīgo mehānismu klimata pārmaiņu ietekmes uz kultūras un dabas mantojumu mazināšanai (2020.), ar mērķi palīdzēt dalībvalstīm izstrādāt to politikas un stratēģijas, lai novērstu ekstremālu klimatisko parādību ietekmi uz visu kultūras nozari, kas

ietver kultūras mantojumu, tostarp zemūdens un dabas mantojumu, kultūras un radošās nozares un iztikas līdzekļus; kā arī lai padziļinātu dialogu ar dalībvalstīm par oglekļa dioksīda emisijas samazināšanu kultūras nozarē;

16. Mēs apliecinām savu apņemšanos cīnīties pret kultūras vērtību nelikumīgu apriti, nodrošinot efektīvu UNESCO 1970. gada Konvencijas un ar to saistīto mehānismu īstenošanu, un stiprinot starptautisko sadarbību ar visiem attiecīgajiem partneriem, tostarp INTERPOL, Pasaules Muitas organizāciju (PMO), UNIDROIT, Starptautisko muzeju padomi (ICOM) un Apvienoto Nāciju Organizācijas Narkotiku un noziedzības apkarošanas biroju (UNODC), kā arī ar mākslas tirgu; un mēs prasām UNESCO paplašināt tās rīcību globālā mērogā, (i) stiprinot atbalstu un darbības saistībā ar nelegālās aprites ietekmi uz cilvēku atmiņu, identitāti un nākotni; ii) veicinot kriminālas vai administratīvas atbildības ieviešanu nacionālajā likumdošanā; iii) sekmējot valsts un pašvaldību kapacitātes attīstību visās valstīs; iv) veicinot ciešāku un efektīvu sadarbību ar mākslas tirgus dalībniekiem, jo īpaši attiecībā uz kultūras vērtību izcelsmes sertifikātu kodifikācijas pastiprināšanu un novēršot iespējas muzejiem un privātajiem kolekcionāriem iegādāties tādus mākslas priekšmetus, kuru izcelsme nav noskaidrota; un v) nodrošināt visu ieinteresēto pušu, kā arī visas sabiedrības, iesaistīšanos, mobilizāciju un koordināciju, tostarp izmantojot digitālās tehnoloģijas un tiešsaistes platformas, ņemot vērā kultūras vērtību tiešsaistes tirdzniecības pieaugumu, un atbalstot informētības palielināšanu;
17. Mēs aicinām uz atklātu un iekļaujošu starptautisku dialogu par kultūras vērtību, tostarp nelegāli eksportētu priekšmetu, atgriešanu un restitūciju uz izcelsmes valstīm, kuras atrodas UNESCO aizgādībā, kā arī uz tām valstīm, kuras nav pievienojušās UNESCO 1970. gada Konvencijai, kā ētisku imperatīvu veicināt tautu un kopienu tiesības uz sava kultūras mantojuma baudīšanu un ņemot vērā pieaugošās attiecīgo valstu prasības, lai stiprinātu sociālo saliedētību un kultūras mantojuma nodošanu no paaudzes paaudzē; un mēs mudinām UNESCO veicināt spēkā esošo tiesisko regulējumu vai politiku efektīvu īstenošanu attiecībā uz kultūras vērtību atdošanu to izcelsmes valstīm vai atlīdzināšanu nelikumīgas piesavināšanās gadījumā, nodrošinot proaktīvu UNESCO Starpvaldību komitejas kultūras vērtību atgriešanas veicināšanai starpniecību, un palīdzēt valstīm saglabāt un pārvaldīt kultūras vērtības *in situ*, stiprinot to kapacitāti un veicinot izglītojošas un pret dažādām kultūrām iecietīgas pieejas, jo īpaši muzejos un kultūras iestādēs. Mēs arī aicinām UNESCO kā vadošo ANO aģentūru cīņā pret kultūras priekšmetu nelegālu apriti ierosināt konkrētus pasākumus un iniciatīvas, lai apkarotu šo pieaugošo parādību un mudinātu mākslas tirgus dalībniekus, muzejus un privātos kolekcionārus; un pieņemt atjauninātu Starptautiskā kultūras vērtību tirgotāju ētikas kodeksa tekstu;
18. Mēs esam apņēmības pilni veicināt ilgtspējīgu kultūras un radošo nozaru attīstību, lai atbalstītu radošo ekonomiku dalībvalstīs, efektīvi īstenojot UNESCO 2005. gada Konvenciju un UNESCO 1980. gada ieteikumu; *inter alia* garantējot mākslinieku un kultūras profesionāļu sociālās un ekonomiskās tiesības, veicinot mobilitāti un labāk regulējot digitālās platformas un iesaistot tās līdzdalības dialogā, un mēs aicinām UNESCO palīdzēt dalībvalstīm izmantot digitālo transformāciju kultūras nozarē, pamatojoties uz 2017. gada darbības pamatnostādņem par Konvencijas ieviešanu digitālajā vidē un ar kultūru saistītajiem nosacījumiem 2021. gada UNESCO ieteikumā par mākslīgā intelekta ētiku, lai i) veicinātu vienlīdzīgu piekļuvi kultūras tirgiem; ii) izstrādātu, attīstītu un īstenotu politikas un normatīvos regulējumus, kā arī rīcības plānus kultūras preču un pakalpojumu ražošanai, izplatīšanai un patēriņam digitālajā vidē, jo īpaši veicinot strukturētu dialogu starp visām ieinteresētajām pusēm – no privātā sektora, attiecīgajām NVO un SVO, jo īpaši Pasaules Tirdzniecības organizācijas (PTO), Pasaules Intelektuālā īpašuma organizācijas (WIPO), Apvienoto Nāciju Organizācijas Tirdzniecības un attīstības konferences (UNCTAD) un

Starptautiskās Darba organizācijas (SDO), kā arī globālajām digitālajām platformām un interneta pakalpojumu sniedzējiem; un iii) veidotu spējas digitālo tehnoloģiju izmantošanai kultūras nodarbinātībā, kā arī uzlabotu kultūras mantojuma saglabāšanu, popularizēšanu, digitalizāciju un inventarizāciju, tostarp izmantojot TVET un veicinot dienvienu–dienvienu un ziemeļu–dienvienu sadarbību;

Mēs, kultūras ministri, tiekoties Meksikā visai pasaulei kritiskā brīdī, apņēmamies īstenot pastiprinātu daudzpusību, kas atzīst kultūru kā globālu sabiedrisko labumu ar patiesu vērtību, lai veicinātu un sekmētu ilgtspējīgu attīstību, un mēs pilnā mērā uzņemamies atbildību, pieprasot, lai UNESCO turpinātu strādāt, lai kopīgi īstenotu šādus stratēģiskos virzienus, pamatojoties uz tās globālo un specializēto kultūras mandātu un normatīvajiem instrumentiem un programmām, kā norādīts turpmāk:

19. *Mēs aicinām* ANO ģenerālsēkretāru nelokāmi stiprināt kultūru kā globālu sabiedrisko labumu un integrēt to kā atsevišķu patstāvīgu mērķi attīstības programmā pēc 2030. gada, un tādēļ *mēs lūdzam* UNESCO ģenerāldirektoru uzsākt plašas konsultācijas, iesaistot dalībvalstis, pilsonisko sabiedrību, akadēmiskās aprindas un privāto sektoru par kultūras daudzdimensionālo ietekmi uz mūsu sabiedrībām kā globālu sabiedrisko labumu, un stiprināt atbalstu kultūras iekļaušanai Apvienoto Nāciju Organizācijas Nākotnes samitā, kas plānots 2024. gadā, atsaucoties uz UNESCO dibināšanas saukli "veidot mieru vīriešu un sieviešu prātos", izmantojot sociālo taisnīgumu un cilvēka cieņu;
20. Lai atbalstītu kultūras kā globāla sabiedriskā labuma pozicionēšanu, virzītu ANO Ģenerālās asamblejas pieņemtā ziņojuma "Mūsu kopējā darba kārtība" un Deklarācijas par ANO septiņdesmit piektās gadadienas atzīmēšanu īstenošanu un sniegtu informāciju nākotnes kultūras un publiskajām politikām un stratēģijām, kā arī par UNESCO programmatiskajai darbībai, *mēs uzsveram* nepieciešamību koordinēt, stiprināt un attīstīt instrumentus un mehānismus kultūras un tās ietekmes uz ilgtspējīgu attīstību integrētai analīzei, monitoringam un mērīšanai, un *aicinām* UNESCO ģenerāldirektoru izstrādāt konceptuālus pētījumus par kultūras ietekmi visās tās dimensijās kopā ar attiecīgiem datiem un sagatavot visaptverošu globālu ziņojumu par kultūras politikām reizi četros gados, pamatojoties uz informāciju, datiem un esošajiem rādītājiem, ko sniedz tās dalībvalstis, jo īpaši saistībā ar periodiskiem ziņojumiem par Organizācijas normatīvo instrumentu kopumu kultūras jomā, kā arī tās rīcībā esošajām saistītajām programmām, statistikas un rādītāju sistēmām;
21. *Mēs uzskatām*, ka tikšanās ministru līmenī, lai novērtētu progresu, ietekmes un iespējas kultūras jomā, ir ļoti svarīga, un tādēļ *mēs aicinām* UNESCO apsvērt iespēju, sākot no 2025. gada, sasaukt Pasaules kultūras politikas forumu ik pēc četriem gadiem atbilstoši esošajām procedūrām un mehānismiem, lai risinātu kultūras politikas prioritārās jomas konstruktīvā un iekļaujošā dialogā ar visiem iesaistītajiem dalībniekiem, lai stiprinātu daudzpusējo rīcību, sadarbību un solidaritāti starp valstīm un sniegtu ieguldījumu UNESCO stratēģiskajos darba virzienos tās pārvaldes institūciju ietvaros un pamatojoties uz Vispārējā ziņojuma par kultūras politiku secinājumiem;
22. Visbeidzot, *mēs pieprasām*, lai UNESCO ģenerāldirektors izstrādātu plānu ar konkrētām darbībām un termiņiem, lai paātrinātu šīs Deklarācijas nosacījumu īstenošanu Organizācijas vidēja termiņa stratēģijas un tās programmas un budžeta ietvaros, kā arī uzturētu efektīvu dialogu ar UNESCO dalībvalstīm un attiecīgajām ieinteresētajām pusēm un regulāri ziņotu dalībvalstīm par īstenošanas sasniegumiem un izaicinājumiem.